

Odziv na poročanje v Mladini (in drugih medijih) o neizboru portala Fran na 'Javnem razpisu za (so)financiranje projektov, namenjenih promociji in uveljavljanju slovenskega jezika na področju jezikovnih virov, tehnologij in digitalizacije v letih 2018 in 2019'

Franc Marušič in Rok Žaucer
(Pisma bralcev, Mladina, št. 6, 9. 2. 2018)

- Tudi v primeru Fran država gleda stran (<http://mladina.si/183684/tudi-v-primeru-fran-drzava-gleda-stran/>)
- Ministrstvo obžaluje, da zaradi omejenih sredstev ne bo moglo podpreti slovarskega portala Fran (št. 2, 2018, <http://www.mladina.si/183703/ministrstvo-obzaluje-da-zaradi-omejenih-sredstev-ne-bo-moglo-podpreti-slovarskega-portala-fran/>)
- Financiranje kot loterija (št. 3, 2018, <http://www.mladina.si/183751/financiranje-kot-loterija/>)
- Ministrstvo za kulturo je postalo slaba banka slovenske kulture (pripis k sliki v članku) (št. 3, 2018, <http://mladina.si/183726/ministrstvo-za-kulturo-je-postalo-slaba-banka-slovenske-kulture/>)
- Pogine naj pes (št. 4, 2018, <http://www.mladina.si/184043/blazno-resno-o-snegu/>)

Spletni portal Fran, ki združuje različne jezikovne priročnike, med katerimi morda izstopajo Slovar slovenskega knjižnega jezika, Slovenski pravopis in Slovenski etimološki slovar, je zelo uporabna spletna stran. Ni pa prav jasno, zakaj se, če v medijih pride do jezikoslovja, govori in piše skoraj vedno in povsod vsaj spotoma še o tem. Čudi tudi Mladinino predstavljanje zadnjega neizbora tega portala za sofinanciranje v vrednosti 36.177,20 kot potencialno usodnega za ustanovo, katere letni proračun je verjetno sicer okrog milijon evrov (točnega podatka nimamo, a seštevek stvari, ki se tam izvajajo, privede do takega zneska). Pokazatelj resnega narobe sveta pa je poskus argumentacije neprimernosti neizbora konkretnega projekta z nagrado, ki jo je nedavno prejel vodja tega portala – namreč Delova osebnost leta (št. 3, št. 4).

Delova osebnost leta je nagrada, ki jo iz predizbora novinarskega uredništva Dela izglasujejo bralci taistega časopisa in kot taka z ocenjevanjem strokovne teže dosežkov posameznikov ali projektov ne more imeti prav nikakršne zveze. In še toliko manj zveze ima lahko potem taka nagrada z neko konkretno prijavo za konkreten razpis. So morda v prejšnjih letih izbrane osebnosti leta avtomatično dobivale še odobrene strokovne projekte na razpisih ministrstev, državnih agencij in podobno? Če bi bralci Dela za osebnost leta izmed nominirancev izbrali recimo pediatra Marka Pokorna, bi morala biti morebitna prijava Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja UKC Ljubljana na kak strokovni razpis Ministrstva za zdravstvo ali pa Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS zato avtomatično izbrana v financiranje pred drugimi prijavljenimi projekti? Se je izbira primerljivih strokovnih projektov kadarkoli vršila preko merjenja popularnosti prijavitelja v splošni javnosti oziroma med novinarji in bralci posameznega časopisa? Bi bilo smiselno kar vse nominirance, pri katerih je to lahko relevantno, nagraditi z avtomatičnim izborom na prvem naslednjem strokovnem razpisu na njihovem področju? Natečaji, kot je Delova osebnost leta, imajo v družbi gotovo svoje mesto; vendar ocenjevanje strokovnih kompetenc, smiselnosti, relevantnosti in izvedljivosti na strokovne razpise prijavljenih projektov res ne more biti stvar časopisnih novinarjev in njihovih bralcev. Tega se verjetno zavedajo tudi v Delovem uredništvu, zato izpade Mladinin poskus izpodbijanja kredibilnosti odločitve strokovne razpisne komisije Ministrstva za kulturo s sklicevanjem na zmago enega od prijaviteljev na natečaju za Delovo osebnost leta precej neresno, ali pa kar navijaško. Opozarjanje na nepravilnosti v funkcioniranju družbe, vključno z opozarjanjem na morebitne nepravilnosti pri raznoraznih razpisih, je seveda ena zelo dobrodošlih nalog medijev. A z dokazovanjem nepravilnosti pri izboru na strokovnem razpisu preko sklicevanja na uvrstitev na dogodku, kot je Delova osebnost leta, postane kredibilnost grdo kompromitirana.

Kaj natančno je konkretni neodobreni projekt predlagal, sicer v Mladininih in drugih nedavnih objavah ni javno razloženo. A glede na to, da dobiva Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša (sodeč po Mladini, spletni strani SICRIS in drugje na spletu dostopnih podatkih) kar nekaj drugih sredstev, ki niso izrecno omejena na stvari nepovezane s portalom Fran, ni prav jasno, kje zares tiči problem. Mladina v letošnji št. 2 (<http://www.mladina.si/183703/ministrstvo-obzaluje-da->

[zaradi-omejenih-sredstev-ne-bo-moglo-podpreti-slovarskega-portala-fran/](#)) recimo poroča, da je omenjeni inštitut v letu 2017 pridobil 880 tisoč evrov za projekt *Spletni portal Franček, Jezikovna svetovalnica za učitelje slovenščine in Šolski slovar slovenskega jezika*, kjer je povezava s spletnim portalom Fran (Franček bo različica Frana) več kot očitna. Sodeč po podatkih na strani SICRIS pa Inštitut letno prejema tudi 11,7 FTE (full time equivalent) vreden program Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS, katerega vodja je K. Ahačič in ki po opisu na strani SICRIS vključuje tudi tematike, ki so neposredno vezane na portal Fran. K temu bi lahko dodali še en FTE, saj zaradi velikosti tega programa Inštitut vsako leto pridobi tudi enega mladega raziskovalca. Če znotraj takšne inštitucije in tolikšne količine sredstev niso zmožni sami določiti nekaj sredstev tudi za spletni portal Fran, se zdi, kot da se njim samim Fran pravzaprav ne zdi tako pomemben, kot se ga nedavno, tudi preko izjav predstavnikov Inštituta, predstavlja v medijih. V kolikor pa Fran vendarle je tako pomemben, bi moral biti pomemben tudi za Inštitut in bi se torej zanj morali zavzeti tudi znotraj svoje organizacije in morda nekaj sredstev prerazporediti iz po njihovem torej relativno manj pomembnih dejavnosti na tiste najpomembnejše.

Nenazadnje pa je nedavno neprenehno medijsko omenjanje Frana kot tako prelomnega dosežka malo nenavadno tudi v luči tega, da je Fran, kljub vsem svojim kvaliteta, vendarle tudi razmeroma naravno nadaljevanje Inštitutovega portala BOS (<http://bos.zrc-sazu.si/>). Pomenljivo je, da je portal BOS vsaj pretežno verjetno vzpostavil en sam Inštitutov sodelavec, njegovi prvi deli (mdr. Slovar slovenskega knjižnega jezika) pa so bili postavljeni že leta 2000. Glede na to letnico bi v kontekstu ustanove, kot je Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, vzpostavitev portala, kot je Fran, pravzaprav smeli pričakovati tudi že kaj prej kot leta 2014.